

Граждански опит по случаи с развитието на ски зона с център гр. Банско в Национален парк „Пирин“

Вихрен.

Снимка: Ралица Вълчева

Автори: Александър Дунчев и Зорница Стратиева

Съдържание

1. Увод.....	3
2. Етап на казуса.....	4
3. Подробно описание.....	4
4. Хронология на казуса и предприетите действия от различните страни.....	6
5. Ключови закононарушения и Наказателни процедури.....	13
6. Гражданска реакция.....	14
7. Международната реакция.....	15
8. Резултати от кампанията до този момент (успехи, неуспехи, ключови фактори, които са ги повлияли).....	15

Описанието на кампания за опазването на НП Пирин е изготвено по **проект "Участие за природа"**, изпълняван от Българска фондация Биоразнообразие в партньорство с Екологично сдружение "За Земята" и Информационна мрежа Блулинк с финансиране в рамките на Програмата за подкрепа на НПО в България по финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. <http://ngogrants.bg>. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Българска Фондация Биоразнообразие и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България.

1. Увод

Национален парк „Пирин“ е един от трите национални парка в България. Уникалните природни богатства като над 120-годишни иглолистни гори, включително най-старото дърво на Балканския полуостров – Байкушевата мура, Чудното дърво на Трионскаполяна, бялмуровите дървета - Свещниците, вековните букови гори, еделвайсът и забележителните природни образувания, които притежава Пирин са предпоставка за опазването му както в национален, така и в световен мащаб.

На 08.11.1962 г. алпийската част на Пирин между Демянишки и Вихренски дял е обявена за Народен парк „Вихрен“ с площ 6736,0 ха.

През 1974 год. Министерство на горите и опазване на околната среда преименува парка в Народен парк „Пирин“ като увеличава площта му на 26 413 ха, включвайки резерватите „Баюви дупки“, „Сегментепе“ и „Малка Джинджирица“.

През 1982 г., за да се осигури защита на неповторимото разнообразие от ландшафтни форми, растителни и животински видове, Национален парк „Пирин“ е включен в списъка на ООН на Националните паркове и еквивалентните на тях резервати.

През 1983 год. Национален парк „Пирин“ е включен в Конвенцията за защита на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО. Присъствието на Национален парк „Пирин“ в Списъка на световното културно и природно наследство, потвърждава изключителната и универсална стойност на природния обект, който заслужава да бъде съхранен в полза на цялото човечество.

На 15 октомври 1999 год. - Министерство на околната среда и водите извършва прекатегоризация на Народен парк „Пирин“ в Национален парк „Пирин“ с площ 40 356 ха.

През 1999 год. се създава Дирекция Национален парк „Пирин“ в град Банско, която стопанисва, охранява и опазва защитената територия.

На 02 Март 2007 г. Национален парк „Пирин“ става част от Европейската екологичната мрежа Natura 2000 и по двете Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за местообитанията) и Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

През последните години, обаче се наблюдават редица проблеми и противоречия, свързани със стопанисването на националния парк и дейностите, осъществявани в него. Допускането на възможности за застрояване на Националния парк с цел развитие на

ски туризма позволява изсичане на вековни смърчове, ели, мури и клекове и безвъзвратно увреждане на уникалната природа, която притежава Пирин.

2. Етап на казуса

Казусът не е приключил.

С допуснатото изграждане и ползване на ски пистите „Платото 1“ (северно от влек Платото – Тодорка), „Чалин валог 2“ (западна), ски лифтове „Бъндеришка поляна – Коларски път“ и „Платото – Тодорка“, на ски писти „Шилигарника 2“ и „Стражите“, ски лифт „Железен мост – Платото“, на ски пистите „Банско“, „Бъндерица“, „Балканиада“, „Шилигарника 1“, „Юлен“, „Томба“, „Платото 2“, „Чалин валог 1“, без да са спазени изискванията за ширина и минимални изкопни дейности в издадените от МОСВ решения по ОВОС в периода 2000 – 2010, в нарушение на Плана за управление на Национален парк „Пирин“, Концесионния договор и ТУП на ски зона с център гр. Банско е увредена значителна част от Национален парк „Пирин“. В резултат на това в периода 2004-2016 г. природозащитниците сезират отговорните държавни институции, Европейската комисия и ЮНЕСКО.

През 2010 г. ЮНЕСКО с решение, взето по време на 34-тата сесия в Бразилия, изразява сериозните си притеснения относно направените разширения на капацитета чрез две ски съоръжения в рамките на буферните зони на обекта. Констатира, че всякакво по-нататъшно развитие на съоръжения за ски и ски писти, или прилежаща инфраструктура, в рамките на обекта и буферните му зони ще впишат обекта в Списъка на Застрашено Световно Наследство.

През 2013 г. по сигнал на природозащитниците Европейската комисия започва разследване на процедурата за изменение на плана за управление на Национален парк „Пирин“, която е поискана от община Банско.

През 2016 г. по настояване на Министерството на околната среда и водите иницирирана работна група, която да разреши проблемите, възникнали с Концесионния договор на Национален парк „Пирин“.

3. Подробно описание

Национален парк „Пирин“ с уникалната си природа е една от най-апетитните защитени територии в България за реализиране на инвестиционни намерения, свързани с развитие на ски спорт. Първите стъпки за унищожаването на природното богатство на Пирин започват през 2000 г. сприемането на ТУП-а на ски зона с център гр. Банско, с който се предвижда значително разширение на съществуващите ски писти и

съоръжения в Национален парк „Пирин“. Това поставя опазването на Националния парк под заплаха. В периода 2004 – 2016 г. освен, че се реализира ТУП на ски зона с център гр. Банско, са извършени следните допълнителни строителни дейности в границите на НП „Пирин“:

1. Изграждане и ползване на ски пистите „Платото 1“ (северно от влек Платото – Тодорка), „Чалин валог 2“ (западна), ски лифтове „Бъндеришка поляна – Коларски път“ и „Платото – Тодорка“.
2. Изграждане на ски писти „Шилигарника 2“ и „Стражите“, ски лифт „Железен мост – Платото“
3. Изграждане на ски пистите „Банско“, „Бъндерица“, „Балканиада“, „Шилигарника 1“, „Юлен“, „Томба“, „Платото 2“, „Чалин валог 1“, без да са спазени изискванията за ширина и минимални изкопни дейности в издадените от МОСВ решения по ОВОС.

Всички тези дейности са извършени в нарушение на Концесионния договор, сключен между МОСВ и „Юлен“ АД, на Плана за управление на Националния парк и одобрения ТУП на ски зоната.

От 2000 г. за всяко едно инвестиционно намерение в НП „Пирин“ активни граждани и природозащитни организации от Коалиция „За да остане природа в България“ сигнализират до компетентните институции, Европейската комисия и ЮНЕСКО.

В резултат на многобройните сигнали, изпратени от граждани и неправителствени организации през 2010 г. ЮНЕСКО на 34-тата сесия в Бразилия издава решение, с което приема, че строителството на ски зона с център гр. Банско сериозно е увредило световното природно наследство на Пирин и при последващо такова Национален парк „Пирин“ ще бъде включен **в Списъка на световното наследство в опасност**.

Въпреки решението на ЮНЕСКО през 2014 г. строителните намерения в Национален парк „Пирин“ продължават и тогава Министърът на околната среда и водите – Станислав Анастасов допуска изграждане на нов 6-седалков лифт на мястото на 3-седалковия лифт „Тодорка“ от офшорната фирма „Маренго трейдинг“, която не е концесионер на ски зона с център гр. Банско. В резултат на това през 2015 г. пет граждани изпращат жалба до Върховен административен съд, за да се спре унищожаването на защитената територия.

По същото време се разработва новият План за управление на Национален парк „Пирин“, с период на действие 2014-2023, който не гарантира опазването на естествения характер на природата в парка и ограничаване до минимум на човешката намеса в природните процеси, дори е предвидена възможност за сечи на гори в парка и

премахване на ограниченията за ново строителство. Планът все още е на етап доработване.

През 2016 г. е проведена среща с домакин Министерството на туризма относно намиране на консенсусно решение за концесията за ски зона с център гр. Банско в Национален парк „Пирин“. Но такъв не беше постигнат, затова МОСВ взе решение за сформирание на работни групи, които да изчистят проблемите в рамките на концесията в Национален парк „Пирин“.

4. Хронология на казуса и предприетите действия от различнитестрани

7 Март 2016 г. [провеждане на среща с домакин Министерството на туризма](#) относно намиране на консенсусно решение за концесията за ски зона с център гр. Банско в Национален парк „Пирин“. Тъй като консенсус не се постигна, МОСВ взе решение за сформирание на работни групи, които да изчистят проблемите в рамките на концесията в Национален парк „Пирин“.

29 Януари 2016 г. МОСВ връща проекто-плана за управление на НП „Пирин“ за доработване.

17 Август 2015 г. петима граждани обжалват строителството на новия 6-седалков лифт в ски зона с център град Банско, който не е включен в концесията и не е собственост на концесионера „Юлен“ АД.

11 Август 2015 г. В Национален парк „Пирин“ е започнато строителство на нов 6-седалков лифт на мястото на 3-седалковия лифт „Тодорка“ от офшорната фирма „Маренго трейдинг“, която не е концесионер на ски зона с център гр. Банско. Новият лифт не фигурира в концесията за ски зона с център гр. Банско, в ТУП и в ПУ на НП и липсва разрешение от екоминистерството за разширение на просеката чрез изсичането на 88 броя вековни дървета.

15 Юли 2015 г. Изпълнителят на новия ПУ на НП „Пирин“ с Министерството на туризма и Министерството на спорта провеждат [тайна среща](#) с Директора на Центъра за световно наследство на ЮНЕСКО. Целта на срещата е в новия ПУ да се допусне строителство на още писти и лифтове в Национален парк „Пирин“.

6 Март 2015 г. Районен съд в Разлог издава [първа присъда за незаконна сеч в Национален парк Пирин](#), свързана със строителство в ски зона с център гр. Банско.

18 Февруари 2015 г. е издадено [окончателно решение на Върховния административен съд](#) от 18 февруари 2015 г. по дело 13995/2014, с което се потвърждава отказа на екоминистерството да регистрира концесионера на ски зона Банско „Юлен“ АД по

Схемата на Общността за управление по околна среда и одит EMAS съгласно европейския Регламент № 1221/2009. Делото е иницирано през 2014 г. след жалби на министерството и екологични организации.

7 Януари 2015 г. Правителството отменя [Решение № 836](#) за възлагане на сключване на допълнително споразумение за изменение на концесионния договор за предоставяне на концесия върху защитена територия - изключителна държавна собственост, представляваща част от Национален парк „Пирин“, община Банско, област Благоевград, за изграждане и експлоатация на „Ски зона с център гр. Банско“. За разрешаване на проблемите, свързани с изпълнението на договора за изграждане на ски зона в Банско е създадена Междуведомствена работна група.

22 Декември 2014 г. Министерски съвет издава [Решение № 836](#) за възлагане на сключване на допълнително споразумение за изменение на концесионния договор за предоставяне на концесия върху защитена територия - изключителна държавна собственост, представляваща част от Национален парк „Пирин“, община Банско, област Благоевград, за изграждане и експлоатация на „Ски зона с център гр. Банско“

26 Ноември 2014 г. Разработва се [нов план за управление на Национален парк „Пирин“](#) от „Пролес Инженеринг“ ООД, с който се предвижда разширението на ски зони Банско, Добринище и Кулиното, обхващащи 10% от територията на парка и предвиждащи изграждането на 333 км писти и 113 км лифтови съоръжения.

4 Август 2014 г. ексминистър Анастасов признава незаконно на офшорната фирма „Маренго трейдинг“ сервитутно право върху 33 дка и право на строеж за нов 6-седалков лифт на мястото на 3-седалковия лифт от Шилигарника до връх Тодорка в ски зона с център гр. Банско.

15 Май 2013 г. 5-членен състав на [Върховния административен съд решава](#) въз основа на геодезична експертиза, че незаконно построения през 2011 г. нов лифт на Платото в ски зона с център гр. Банско на Национален парк „Пирин“ е изграден частично извън границите на концесията и извън границите на зона IV „Сгради и съоръжения“ по ПУ на НП „Пирин“.

27 Април 2013 г. Европейската комисия започва разследване заради процедурата за изменение на Плана за управление на Национален парк „Пирин“ по искане на община Банско.

17 Април 2013 г. публикуван е [одит на Сметната палата](#) за ски зона с център гр. Банско в Национален парк „Пирин“, който доказва следното:

- от 2001 г. до 2013 г. държавата не е извършвала контрол на случващото се в ски зона с център гр. Банско;

- липсва система за контрол на концесията в МОСВ, която да дава своевременна информация за действителното изпълнение на концесионния договор;
- контролът по договора не е структуриран съгласно изискванията на Закона за концесиите и не са определени длъжностни лица, които отговарят за това в екоминистерството.
- през периода 2009 г. - 2011 г. от Регионалната инспекция по околната среда и водите - Благоевград е осъществен контрол на дейността на концесионера по съответните специални закони по компоненти и фактори на околната среда. В резултат на това са издадени [шест наказателни постановления](#) на „Юлен” АД за извършени нарушения по Закона за управление на отпадъците, Закона за водите и Закона за опазване на околната среда.
- в община Банско няма определено длъжностно лице за осъществяването на контрол по Закона за защитените територии и изпълнението на концесионния договор с „Юлен” АД.

18 Март 2013 г. председателят на Сметната палата разпорежда извършване на одит в МОСВ на концесионния договор „Ски зона с център Банско – част от територията на НП „Пирин““.

19 Февруари 2013 г. с решение на Висшия експертен екологичен съвет (ВЕЕС) към Министерството на околната среда и водите се одобрява искането на община Банско за узаконяване на построеното в ски зона с център гр. Банско извън обхвата на концесията и отваря възможност за допълнително застрояване в Национален парк „Пирин“.

Февруари 2013 г. Природозащитници изпращат [становища](#) към МОСВ за предстоящото заседание на ВЕЕС на 19 февруари 2013г. по предложение на кмета на Банско за промени в ПУ на Национален парк Пирин.

14 Януари 2013 г. кметът на Община Банско – Георги Икономов изпраща до МОСВ [проект за изменение на ПУ на НП „Пирин“](#) с цел узаконяване на незаконното строителство.

22 Юни 2012 г. Комитетът по световното наследство към ЮНЕСКО за природозащитното състояние на обекта на световното наследство - Национален парк „Пирин“ чрез [доклад](#) критикува липсата на прозрачност на управленските решения, довели до построяването на ски зона с център гр. Банско и е срещу допускане на нови скисъоръжения в границите на обекта. Комитетът отбелязва, че построените през 2010 г. лифтове в ски зона с център гр. Банско (в м. Платото и над Бъндеришка поляна) са одобрени от Министерството на околната среда и водите в нарушение на националното законодателство, но не водят до съществено увреждане на парка.

2011 г. Общинските съвети на Банско и Разлог настояват за промяна в Плана за управление на Национален парк „Пирин“ за 8-кратно увеличение площта на ски пистите, 4-кратно увеличение броя на лифтовете, развитието на 2 нови ски курорта над Разлог и Добринище и двойно разширение на ски зоната над Банско.

19 Август 2011 г. МОСВ издава [решение](#) за прекратяване на процедурата по ОВОС и Оценка за съвместимостта за подмяна на съществуващ влек тип „Котва“ към Стара писта със седалков лифт 4FIX, демонтиран от трасето Бъндеришка поляна – Коларски път – зона Шилигарника на Ски зона с център гр. Банско и [решение](#) за прекратяване на процедурата по ОВОС и Оценка за съвместимостта за подмяна на съществуващ седалков лифт 3 FIX с нов 4 или 6 седалков CLD лифт с откачащи се седалки, Шилигарника – Тодорка – ски зона Банско. Мотивът е недопустимост съгласно разпоредбите на ПУ на НП „Пирин“.

На 18 Август 2011 г. [Нона Караджова признава](#), че близо половината от ски зона с център гр. Банско в сърцето на Национален парк „Пирин“ е незаконна и излиза извън предоставената на „Юлен“ АД концесия. Министърът заявява, че законът ще бъде променен, за да се узакони незаконното.

07 Юли 2011 г. ЮНЕСКО издава [решение](#), с което се приема, че строителството на ски зона с център гр. Банско сериозно е увредило световното природно наследство на Пирин. Изграждането на ски зоната е осъществено в нарушение на одобрените планове и нарушенията трябва да бъдат преустановени чрез възстановяване и залесяване на незаконно унищожените площи. Заради това, че не отговарят вече на критериите на Конвенцията за световното наследство, ски зоните Банско и Добринище са изключени от обекта на световното природно наследство и получават статут на буферни зони. Решението на ЮНЕСКО включва изискване към България да няма по-нататъшно развитие на ски съоръжения както в самия обект, така и в буферните му зони. Всяко ново строителство ще доведе до включване на Национален парк Пирин **в Списъка на световното наследство в опасност**.

28 Февруари 2011 г. ВАС отхвърля жалбата на Асоциацията на парковете в България срещу Решение №31-ПР/2010 на МОСВ, с което е преценено, че не е необходимо разработването на ОВОС и ОС за строителството на нов четириседашков лифт на мястото на два ски влека в м. Платото в Национален парк „Пирин“.

2 Февруари 2011 г. Старши юристконсул в МОСВ – г-жа Венета Владимирова чрез [писмени бележки](#) оспорва жалбата на Асоциация на парковете в България срещу строителството на нов четириседашков лифт на мястото на два ски влека в м. Платото в Национален парк „Пирин“.

2010 г. по сигнал на Коалиция „За да остане природа в България“ до МОСВ е възложено по реда на ЗОП извършване на геодезическо заснемане на обектите, попадащи в обхвата на ТУП 2001 „Ски зона с център гр. Банско“. Изготвен е [доклад](#) с геодезични замервания на площи в ски зона с център гр. Банско. Направеното проучване установява следното:

Изсечени са 650 декара вековни гори в Национален парк Пирин - извън разрешената по концесионен договор площ от близо 99,55 ха. До голяма степен надвишението е резултат от:

1. изграждането и ползването на ски писти и лифтове (вкл. ресторант с РЗП над 1200 м² и водоем с обем над 1000 куб. м в м. Бъндеришка поляна), които не са предвидени в Плана за управление на Национален парк „Пирин“ (включващ предвижданията на Териториално-устройствения план на ски зона с център гр. Банско от 2001 г.) и концесионния договор: ски пистите „Платото 1“ (северно от влек „Платото – Тодорка“), „Чалин валог 2“ (западна), както и съгласуваните през 2010 г. от министър Нона Караджова ски лифтове „Бъндеришка поляна – Коларски път“ (6-седалков) и „Платото – Тодорка“ (4-седалков).

2. изграждането на ски писти „Шилигарника 2“ (№ 10) и „Стражите“ (№ 12), както и ски лифт „Железен мост – Платото“ (4-седалков) извън обхвата на концесията.

3. изграждането на ски пистите „Банско“ (№1), „Бъндерица“ (№2), „Балканиада“ (№4), „Шилигарника 1“ (№ 5), „Юлен“ (№8), „Томба“ (№9), „Платото 2“ (№11), „Чалин валог 1“ (№15), без да са спазени изискванията за ширина и минимални изкопни дейности в издадените от МОСВ решения по ОВОС. (Пример - изискване за ширината на пистата „м. Бъндеришка поляна – Тодорка“ да не бъде повече от 30 м, а ширината на просеката за лифта да не е повече от 6 м. На практика - ширината на пистата е от 60 до 100 м, моделирани са над 100 декара и 35 000 куб. м., а ширината на лифта е от 15 до 30 м.)

В резултат на това е констатирано, че концесионерът ползва площ от 164,78 ха. „Юлен“ АД не приема констатациите в резултат на заснемането. Започва усилена кореспонденция за изясняване на пропуските.

30 Август 2010 г. ДНП „Пирин“ издава [наказателно постановление](#) на „Юлен“ АД за изграждане на нова просека в м. Чалин валог. В резултат на това ДНП „Пирин“ изготвя [проект за възстановяване на природни местообитания](#) в просеката на демонтиран ски влек, м. Чалин валог, ски зона с център гр. Банско.

25 Август 2010 г. МОСВ издава [решение](#) за преценяване необходимостта от ОВОС, с което допуска предварително изпълнение на подмяна на два съществуващи влека тип

„паничка“ и тип „котва“ с 4-седалков лифт тип „Купелбар“. В законоустановения срок Асоциация на парковете в България [обжалва](#) решението на Министъра.

2010 г. Директорът на центъра по световно наследство към ЮНЕСКО и НПО сигнализируют на МОСВ, че концесионната площ, определена с Концесионния договор е два пъти по-голяма.

12 Юли 2010 г. Започва незаконно разширяване на просеката на съществуващ четири седалков лифт от м. Бъндеришка поляна до м. Коларски път в ски зона с център гр. Банско в Национален парк „Пирин“.

24 Юни 2010 г. С [решение на Министъра на околната среда и водите](#) (МОСВ) за преценяване на необходимостта от извършване на оценка на въздействието върху околната среда е съгласувана подмяната на лифт от м. Бъндеришка поляна до м. Коларски път в ски зона с център гр. Банско в Национален парк „Пирин“, но в нарушение на ПУ, ТУП и КД.

8 Юни 2010 г. в МОСВ постъпва [искане за предварително изпълнение](#) на подмяната на съществуващ 4 седалков лифт от Бъндеришка поляна до Коларски път с нов 6 седалков лифт в зона Бъндерица, ски зона с център гр. Банско

18 Май 2010 г. в МОСВ постъпва [искане за преценяване на необходимостта от извършване на оценка на въздействието върху околната среда](#) (ОВОС) от „Юлен“ АД.

6 Април 2010 г. МОСВ изпраща [уведомително писмо](#) до „Юлен“ АД, че подмяната няма да окаже значително отрицателно въздействие върху природата на ЗЗ „Пирин“

12 Март 2010 г. в МОСВ е входирано [писмо](#) от „Юлен“ АД за подмяна на съществуващ 4 седалков лифт от Бъндеришка поляна до Коларски път с нов 6 седалков лифт, зона Бъндерица, ски зона с център гр. Банско.

8 Октомври 2009 г. Европейската комисия е сезирана от български природозащитни организации заради строителството на нови писти и съоръжения в Национален парк „Пирин“, част от Натура 2000.

31 Юли 2008 г. Консултативният съвет на Национален парк „Пирин“ с мнозинство предлага да се [промени плана за управление на Националния парк](#), за да може да се строят нови ски зони и голф игрища.

Юли 2008 г. Изготвен е [четиригодишен доклад на ДНП Пирин](#) за оценка на изпълнението на Плана за управление на Национален парк „Пирин“, за периода 2004 – 2008 г., довел до предложение за промени в ПУ на НП Пирин.

2007 г. Завършено е строителството, определено в Концесионния договор, както и това предвидено с незаконосъобразната промяна на ТУП от 2005 г. Последният построен лифт е Чалин валог, които е изграден, преди да е разрешен от МОСВ и общината, пред очите на представители на ЕК.

2006 г. ЕК е сезирана за нарушенията в НП „Пирин“ и тя изисква [допълнителна информация](#) за развитието на ски зона с център гр. Банско

8 Септември 2005 г. РИОСВ гр. Благоевград издава [становище по екологична оценка](#), с което съгласува [промяната на ТУП](#) на ски зона с център гр. Банско. С промяната на ТУП се предвижда разширяване на скизона и поставяне на нови съоръжения и трасета над Железни мост в нарушение на одобрените от Министерски съвет документи - План за управление на парка и концесионния договор.

2004 г. Извършена е [частична актуализация на ТУП](#) на ски зона с център град Банско.

6 Август 2004 г. с [Решение на МС № 646](#) е приет [Планът за управление на НП „Пирин“](#) с период на действие 2004 – 2013 г. В него е записано, че ски зона с център гр. Банско не може да се разширява повече от записаното в концесията от 2001 г.

20 Май 2002 г. МОСВ издава [Решение по оценка за въздействието върху околната среда](#), с което разрешава реализирането на проект: „Ски писта и лифт „Бъндеришка поляна – вр. Тодорка“ в Ски-зона с център Банско“ от „Юлен“ АД.

До 2 Април 2002 г. МОСВ дава разрешение за строеж на 5 ски-писти, 7 ски-влека и 1 кабинкова въжсена линия в границите на НП „Пирин“. Подадени са над 52 жалби срещу изграждането на извънконцесионното строителство за нарушаване на административното и природозащитното законодателство в скизона с център гр. Банско. През есента на 2002 жалбите са отхвърлени. Започнато е строителството в скизона с център град Банско, съгласно предвижданията на концесионния договор.¹

21 Декември 2001 г. Долорес Арсенова – Министър на околната среда и водите сключва [Договор за предоставяне на концесията за ски зоната в границите на Национален парк „Пирин“ с „Юлен“ АД](#). Чрез концесията се предоставя правото на „Юлен“ АД да построи и ползва ски зона върху 99,55 ха изключителна държавна собственост, каквато е Национален парк „Пирин“, срещу което трябва да заплаща такса на държавата. Таксата представлява процент от продадените билети и карти за съоръженията.

---

¹Доклад „СКИ-ЗОНА БАНСКО – БЕДСТВИЕ ЗА БЪЛГАРСКАТА ПРИРОДА“ на екологично сдружение „За Земята“ (http://old.zazemiata.org/case_study_bg.pdf)

Ноември 2001 г. [Решение на МС № 738](#) е обжалвано от двама представители на НПО. С [Определение на ВАС](#) от 07.12.2001 г. жалбите са оставени без разглеждане.

09 Ноември 2001 г. с [Решение на МС № 738](#) за концесионер на част от НП „Пирин“ с площ от 99,55 ха е определен „Юлен“ АД.

03 Юли 2001 г. с [Решение на МС № 514](#) е открита процедура за предоставяне на концесия върху територия – изключителна държавна собственост – „Ски – зона с център Банско“ – част от територията на Национален парк „Пирин“ с обща площ – 99,55 ха.

2 Юли 2001 г. Министерът на околната среда и водите издава [Решение по оценка за въздействието върху околната среда](#), с което разрешава реализирането на проект: „Продължение на писта „Старата писта в Скизона с център Банско“ от „Юлен“ АД.

Октомври 2000 г. шест НПО изпращат жалба във Върховния административен съд срещу [положителното решение по ОВОС](#) за [ТУП на ски зона с център гр. Банско](#), с който се предвижда разширение на дотогава съществуващите ски писти и съоръжения в Национален парк „Пирин“. С [Определение](#) от ноември 2000 г. ВАС намира, че жалбите са неоснователни.

30 Юли 2000 г. Два дни преди да напусне поста, министър Евдокия Манева подписва [положително решение по ОВОС](#) за [ТУП на ски зона с център гр. Банско](#), с който се предвижда разширение на дотогава съществуващите ски писти и съоръжения в Национален парк „Пирин“ с 38,98 ха.

19 Юли 2000 г. преди провеждане на ВЕЕСотносно решение по ОВОС за ТУП на ски зона с център гр. Банско двама представители на НПО внасят [Проект за решение на ВЕЕС](#), с който не се съгласува ТУП на ски зона с център Банско.

2000 г. провежда се обществено обсъждане на доклада за Оценка за въздействие върху околната среда (ОВОС) ([Доклад за ОВОС на кабинкова въжена линия "Банско-Бъндеришка поляна" 2001г. - 1-ва част](#) и [Доклад за ОВОС на кабинкова въжена линия "Банско-Бъндеришка поляна" 2001г. - 2-ра част](#)) за [Териториално устройствен план \(ТУП\) на ски зона с център гр. Банско](#). По това време министър на околната среда и водите е Евдокия Манева.

5. Ключови закононарушения и Наказателни процедури

- *Българско законодателство*

Допуснато е нарушение на:

1. Чл. 21 от Закона за защитените територии, който разпорежда, че в Националните паркове се забранява „строителство, освен на туристически заслони и хижи,

водохващания за питейни нужди, пречиствателни съоръжения, сгради и съоръжения за нуждите на управлението на парка и обслужването на посетителите, подземни комуникации, ремонт на съществуващите сгради, пътища, спортни и други съоръжения”. Допуснатото изграждане на ски пистите „Платото 1“ (северно от влек Платото – Тодорка), „Чалин валог 2“ (западна), скилифтове „Бъндеришка поляна – Коларски път“ и „Платото – Тодорка“, на скиписти „Шилигарника 2“ и „Стражите“, ски лифт „Железен мост – Платото“, на ски-пистите „Банско“, „Бъндерица“, „Балканиада“, „Шилигарника 1“, „Юлен“, „Томба“, „Платото 2“, „Чалин валог 1“, които представляват изцяло ново строителство

2. Режим 77, т.13 от Плана за управление на НП „Пирин“, с който се разрешава „доизграждане на одобрените ски писти, съоръжения и обекти съгласно утвърдения ТУП на „Ски зона с център Банско“ и ОВОС към него от 2000 г.“
3. Закона за биологичното разнообразие, като е допуснато унищожаване на мурови гори, допуснати са дейности, които противоречат на предмета и целите на опазване в ЗЗ „Пирин“, товаособено в брачния период на птиците, може да доведе до прякото унищожаване на консервационно значими видове и допълнителна фрагментация на горските природни местообитания.
4. Чл. 2, ал. 2 от Наредбата по ОС, като не е разпоредил провеждането на процедура по глава втора от Наредбата по ОС.

- *Европейско законодателство*

Строителството на ски лифтовете в Национален парк „Пирин“ е в нарушение на Директивата по ОВОС и Директивата по хабитатите поради липса на екологична оценка.

- *Международно законодателство*

Строителството в НП „Пирин“ е в нарушение на Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство, приета с Разпореждане № 13 на Бюрото на Министерския съвет от 4 февруари 1974 г. в сила от 17 септември 1975 г. и обнародвана с ДВ. бр.44 от 27 Май 2005г. в част с унищожаването на обекта Пирин.

6. Гражданска реакция

Срещу бездействието на държавните институции за увреждането на природното богатство в Национален парк „Пирин“ в периода 2000 г. - 2016 са проведени над 50 протеста в 20 града в България, инициирани са 3 подписки за опазването на Пирин. Подадени са над 100 сигнали, жалби срещу изграждането на нови ски лифтове и съоръжения в НП „Пирин“. През 2015 г. са мобилизирани гражданите да участват в

изготвянето на Плана за управление на НП „Пирин“ за периода 2014-2023 г. като са подадени 425 становища.

7. Международната реакция

През 2010 г. с решение на ЮНЕСКО от 34-тата сесия в Бразилия се приема, че строителството на ски зона с център гр. Банско сериозно е увредило световното природно наследство на Пирин и при последващо такова ще доведе до включване на Национален парк „Пирин“ в Списъка на световното наследство в опасност.

8. Резултати от кампанията до този момент

Успехи:

1. През 2012 г. държавата признава, че е допуснато концесията да застрои над 65% повече от разрешеното в НП „Пирин“.
2. Не е допуснато разширение на ски зоната.
3. Не са допуснати промени в ПУ на НП, узаконяващи ново разширение и бъдещо такова от предвиденото в Концесионния договор.
4. ЮНЕСКО подкрепя гражданското общество, като изключва ски зоната от обекта и забранява строителство на нови ски писти и лифтове в зоната на обекта.

Неуспехи:

Допуснатото унищожение в НП „Пирин“ и включването му в Списъка на световното наследство в опасност.

Ключови фактори за неуспехите:

Допуснатото застрояване в границите на Национален парк „Пирин“ е в резултат на корупцията на национално ниво и зависимостта им от концесионера в Национален парк „Пирин“. Друг ключов фактор за неуспеха в опазването на световно признатата защитена територия е мудната реакция на ЮНЕСКО, продължила 10 години.

Информацията е актуализирана към април 2016 г. и е подпомогната от проект „Участие за природата“, който се финансира в рамките на Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. Проектът се изпълнява от Българска фондация Биоразнообразие в партньорство с Екологично сдружение „За Земята“ и мрежа за гражданско действие „Блулинк“.